

ARTIKLER OG KASUS

ÅLENE OG TO OG TO

1 Nominativ

Tegning.

Vælg et "emne" du kan tegne eller hente billeder til i et program på computeren. Fx et menneske, et værelse eller et landskab. Tegn/hent de billeder du skal bruge, og skriv alle substantiverne for de ting der er på billedet i nominativ med den rigtige artikel foran. Bestemt eller ubestemt. Brug derefter ordene i en beskrivelse af tegningen. Læs din beskrivelse op for en kammerat, eller øv din beskrivelse så grundigt at du kan beskrive din tegning uden brug af din tekst.

Fx *Der Hund auf dem Bild heißt Fido und das Mädchen ist meine Schwester.*

TRE OG TRE

2 Akkusativ

Tøm skoletasken.

Fordel jeres skoletasker mellem jer, og tøm én hver. Slå op hvad tingene i den hedder på tysk, og hvilket køn de er. Lav hver især en liste med de ting der var i tasken. Brug listen. Sæt substantiverne i akkusativ når I hver især i gruppen fortæller om taskens indhold til dem der ikke ejer tasken fx *Sofie hat **ein** Lineal, **einen** Schlüssel und ...*

TO OG TO

3 Akkusativ

Hvor shopper du?

Se på forretningerne herunder, eller find selv på nogle andre. Vælg hver især hvor I vil købe de nævnte varer. Skriv det ved siden af varen.

Supermarkeder: *Spar, Edeka, Lidl, Minimal, Penny, Tengelmann, Aldi*

Tøjbutikker: *C&A, Galeria Kaufhof, H&M*

Sportsforretninger: *Intersport, Runner's Point*

Café/burgerbar: *McDonalds, Buger King, Pizza Hut, Wienerwald*

Radio-TV forretninger: *Media Markt, Pro Markt, Saturn*

Taskeforretninger: *Kaufhof, Kaufhaus*

Jeans (pl.): _____

Pullover (m.): _____

Inliners (pl.): _____

Schultasche (f.): _____

Sandwich (m./n.): _____

Discman (m): _____

Bier (n.): _____

Cola (f.): _____

Pommes (pl.): _____

Spørg nu hinanden hvor I har købt jeres varer, og svar. Brug bestemt eller ubestemt artikel. *Wo hast du **den** Pullover gekauft?* Eller fx *Wo kaufst du **einen** Pullover?* – Svar: *Bei C&A.*

ALENE ELLER TO OG TO

4 Dativ og akkusativ

Hvad mangler de?

Find nogle personer der kan mangle en eller flere af tingene fra listen nedenfor. Tegn nogle situationer med en eller flere personer hvoraf det tydeligt fremgår at de mangler nogle af tingene på listen. Lad en kammerat gætte hvad det er, fx

Dem Jungen fehlt das Mofa.

dativ akkusativ

Vær opmærksom på at bruge akkusativ til den ting personen mangler, men dativ til den der mangler noget. *Das Buch, die Zigarette, die Tafel, das Geld, das Mofa, der Computer, der Schreibtisch, die Cola.*

ALENE

5 Dativ

Tegn/find billeder, og skriv.

Se i din opslagsgrammatik. Find listen med verber der forbindes med dativ. Skriv sætninger hvor du bruger disse ord, og illustrér sætningerne.

Brug både den bestemte og den ubestemte artikel i billedteksterne.

Præsenter din *tegneserie* for andre i klassen.

ALENE ELLER TO OG TO

6 Genitiv

I stedet for præpositionsforbindelse.

Find et billede, lav en collage eller tegn en tegning.

Skriv sætninger der beskriver billedet. Brug tyske sætninger med genitiv hvor vi på dansk ville have brugt en præpositionsforbindelse, fx alle døre på skolen var ødelagt: *Alle Türen der Schule waren kaputt.*

ALENE OG GRUPPE

7 Alle kasus

Hvad tænker du på?

Vælg et ord, fx *Party, Freunde, Sommer*. Lav hver især en mindmap med masser af substantiver I forbinder med det valgte ord. Sæt jer sammen, og vælg nogle af ordene. De skal være elementer i en fælles sang, rap eller historie. Skriv teksten. Husk at tænke på hvilke led de enkelte substantiver er i jeres sætninger. Brug rigtig kasus.

SUBSTANTIVER

TO OG TO

8 Substantiver

Lav verdens længste ordslange af substantiver.

Brug dette princip: *Kinder-Garten-Tür-.....*

Lav først en kladde hvor I bruger ordbogen flittigt. Derefter kan I lave den færdige ordslange på en planche til at hænge op i klassen. Sammenlign med andres ordslanger, og gå på jagt efter nye ord hos hinanden.

ALENE

9 Sammensatte substantiver

Se på opgave 5, *Der Grammatik auf der Spur 1, side 24*. Lav tilsvarende øvelse i dit hæfte med substantiver i alle tre køn. Brug **samme** ord i midten, og lad dine sammensatte ord gå begge veje (*Innen-stadt/Stadt-plan*). Notér køn på ordet, fx (m.) = maskulinum.

ALENE ELLER TO OG TO

10 Singularis/pluralis

Vælg selv.

Lav et vendespil med en række substantiver som I gerne vil huske bøjningen af. Skriv ordene i singularis på den ene brik og pluralis på den anden.

Spil spillet. Den der får flest stik har vundet.

Hør til sidst hinanden. Kan I huske ordenes bøjning?

VERBER

TO OG TO ELLER GRUPPE

11 Genkend verber

Undersøg et stykke fra en tekst som I netop arbejder med i klassen. Vælg ca. ti linjer. Find verberne. Skriv nogle af dem med en lodret streg mellem stamme og endelse.

ALENE

12 Skriv verber i tekst

Husker du teksten om Maria og hendes mor i *Der Grammatik auf der Spur 1, side 30*? Skriv Marias dagbog for dagen. Skriv i præsens. Hvilke tanker gør Maria sig om situationen, sin egen og morens rolle? Kopier/mail dagbogsnotatet til kammerater der også arbejder med verber. De kan finde verberne i teksten og strege dem under. Drøft indholdet af dagbogsnotatet med andre der også har valgt opgaven. Sammenlign det I har skrevet.

ALENE ELLER TO OG TO

13 Infinitiv

Lav en krydsogtværers med infinitiver. Byt med hinanden to og to. Løs hinandens krydsogtværser. Hent inspiration i *Der Grammatik auf der Spur*, side 32.

ALENE

14 Præsens

Skriv flere gåder af samme type som i opgave 10, *Der Grammatik auf der Spur* 1, side 34. Indsæt andre dyr osv.

ALENE

15 Præsens

Lav selv ordkryds til en kammerat med stærkt bøjede verber i præsens. Skriv dem i 2. eller 3. person singularis. Brug ordkrydset i *opgave 4 side 35, Der Grammatik auf der Spur 1*, som model. Brug listen over stærkt bøjede verber i din grammatik eller i din ordbog når du skal lave ordkrydset.

ALENE

16 Præteritum

Gå på jagt i en tekst, som du læser i for tiden, fx et eventyr. Vælg ti linjer. Find alle verberne i præteritum. Skriv dem op. Skil endelsen fra stammen i udsagnsordene med en lodret streg.

ALENE ELLER TO OG TO

17 Uregelmæssigt bøjede

Skriv en slutning på historien fra *opgave 1, side 39, Der Grammatik auf der Spur 1*. Lad den fortælle hvordan tingene udviklede sig i drengens sportskarriere. Brug præteritum.

ALENE

18 Brennen-gruppen

Lav et ordkryds til en kammerat. Brug verber fra *brennen*-gruppen i infinitiv. Lad din kammerat løse dit ordkryds.

TO OG TO

19 Sein

Skriv korte sætninger til hinanden hvor der skal indsættes *sein* i præsens og præteritum. Skriv sætningerne, men lav tomme pladser så den anden kan skrive den rigtige form af *sein*. Byt sætninger, og indsæt. Hjælp hinanden med at tjekke at verberne er bøjet rigtigt.

ALENE

20 Haben

Skriv en tekst om dig selv. Men opfind at du er en anden identitet, fx en kendt person. Brug *haben* i teksten. Fx kan du skrive, *Ich habe ein Pferd* osv. Læs din tekst op for en kammerat. Lad derefter evt. din kammerat stille uddybende spørgsmål, og lad ham fx gætte hvem du er. Hvor mange spørgsmål skal han bruge? Tjek til sidst sammen at du har de rigtige personendelser på *haben*.

ALENE

21 Werden

Forestil dig hvad du skal lave i morgen, eller måske i sommerferien. Eller fortæl om noget du **har** oplevet. Skriv sætninger om dine planer/forventninger, eller det du har oplevet, fx *Morgen werde ich in die Schwimmhalle gehen. Gestern wurde ich sehr müde, weil ...*

OBS! Brug ikke verber, der udtrykker følelser. På tysk anvendes ikke *werden*, men *sein* ved disse verber, fx *er war erstaunt, schockiert, überrascht*.

TO OG TO

22 Präteritum participium

Lav et spil hver med dominobrikker, som har et verbum i **infinitiv** på den ene halvdel og et andet verbum i **präteritum participium** på den anden halvdel. Det samme verbum skal stå på to forskellige brikker i de to forskellige former. Se eksemplet nedenfor. Når spillet spilles, skal infinitiv og präteritum participium af det samme verbum lægges op til hinanden.

rauchen	getrunken	trinken	gekauft	kaufen	geraucht
----------------	------------------	----------------	----------------	---------------	-----------------

ALENE

23 Präteritum participium

Skriv dagbog for din dag.
Heute bin ich um 6 Uhr aufgestanden.
Dann habe ich gefrühstückt ...

ALENE ELLER TO OG TO

24 Modalverber

Undersøg en tekst I har arbejdet med. Find modalverber. Skriv et antal af de sætninger, de optræder i, og oversæt dem så den rigtige betydning kommer frem.

TO OG TO

25 Modalverber

Lav en fælles liste i punktform over ting der er tilladt i Danmark når man fx er 13, 15, 16 og 18 år. Begynd sådan:

Mit 13 darf man:

x Stunden pro Tag Zeitungen austragen.

TO OG TO ELLER GRUPPE

26 Adjektivers komparation

Lav en lyd-kulisse på bånd, eller brug et stykke musik I allerede har ved hånden. Giv båndet til en kammerat eller en anden gruppe. Lad dem lytte til lyden og bruge alle sanser. Hvad ser, hører, lugter, smager, føler de? Lad dem tale om båndet og skriv de adjektiver der beskriver stemningen. De skal skrive adjektiverne i grundform.

Lad dem bruge ordbogen. Bagefter kan de beskrive stemningen på båndet ved hjælp af adjektiverne, fx *Die Stimmung auf dem Band ist ...*

ALENE ELLER TO OG TO

27 Skriv komparerede adjektiver

Skriv en række komparerede adjektiver, men lad én form være forkert i hver række. Fx *gut, besser, am gütsten*. Byt liste med en kammerat. Kammeraten streger det forkerte ord ud og skriver det rigtige ovenover.

PRAEPOSITIONER

TO OG TO

1 Præpositionsforbindelser

Tag en tekst I arbejder med for tiden. Gå på jagt i den. Vælg et lille stykke, og find alle præpositionsforbindelserne. Skriv dem evt. op. Undersøg hvilken kasus styrelsen står i, og tal om hvorfor.

GRUPPE

2 Akkusativ eller dativ 1

Memory

Lav to A4 ark med 12 eller 24 felter. Det kan laves som en tabel på computeren eller i hånden.

På det ene ark skal I skrive sætninger med præpositionsforbindelser. Præpositionerne henter I i den gruppe der både kan styre akkusativ og dativ. På det andet ark skal der være tegninger der passer til teksterne. Skriv fx *Die Blumen sind unter dem Baum*. Lav derefter en tilhørende tegning. Når begge ark er færdige klipper I brikkerne ud. Spil jeres spil, eller byt med en anden gruppe. Det gælder om at kombinere rette tegning og tekst, og få flest stik. Når man får stik, kan man evt. læse sin sætning op.

TO OG TO

3 Akkusativ eller dativ 2

Skriv en dialog.

Forestil jer at én er forælder, og én er teenage datter eller -søn.

Der er rodet på den unges værelse, og forælderen er utilfreds. Derfor begynder han eller hun at give ordre om alt det der skal ryddes op fx *Stell die Bücher ins Regal*. Teenageren må forsvare placeringen af nogle af sine ting, fx *Aber ich will, dass die Bücher auf dem Tisch liegen*.

Lav først en liste med de ting der skal bringes i orden.

Notér hvilke præpositioner I får brug for, og tal om hvilken kasus I skal bruge.

Skriv så selve dialogen. Spil den evt. for andre grupper i klassen.

ALENE ELLER TO OG TO

4 Hvilken kasus?

Arbejd med faste vendinger.

Ofte indeholder "faste vendinger" en præposition brugt i billedlig eller overført betydning. Prøv ved hjælp af ordbogen at skrive en samling vendinger I mener at have brug for når I skal tale tysk. Fx:

a være forelsket i = *in seine Freundin verliebt sein*,

b hatten af for ham = *Hut ab vor ihm*.

Lav illustrationer til vendingerne. Skriv dem på en liste. Giv listen og tegningerne til en anden gruppe. Lad den kombinere rette tegninger og vendinger.

VERBER

ALENE ELLER TO OG TO

5 Imperativ/infinitiv

Tænk på nogle påbudsskilte fra trafikken eller tog/busser. Find dem evt. i et grafikprogram på computeren. Skriv tekster der udtrykker det som tavlen påbyder. Fx *Die Straße nicht überqueren*, *Rücksicht nehmen*.

TO OG TO

6 Imperativ

Skriv en dialog hvori der indgår mange imperativer.

Øv dialogen til I kan den udenad.

Spil den for andre. Lad dem tjekke at I bruger imperativ rigtigt.

TO OG TO

7 Find løst sammensatte verber

Find nogle løst sammensatte verber, og skriv dem op i infinitiv med en streg mellem verbum og forled. Lav en liste. Byt jeres liste med hinanden, og skriv hver især en tekst (digt, eventyr, novelle) hvor I bruger verberne. Brug ordbogen.

ALENE

8 Løst sammensatte verber

Find forskellige modsætningspar af løst sammensatte verber, fx *ankommen*, *abfahren*. Ordene skal kunne illustreres.

Der Zug kommt an

Der Zug fährt ab

Die Jungen laufen mit

Die Jungen bleiben stehen

Skriv først de verber du vil bruge. Lav derefter en planche hvor du illustrerer modsætningsparrene og skriver en sætning til hver tegning.

ALENE ELLER TO OG TO

9 Aktiv/passiv

Læs indledningen til historien her. Forestil dig hvad der videre sker, og skriv historien færdig. Brug passiv så meget som muligt.

Geburtstag

Nun ist das Moped gekauft worden. Da bin ich mir sicher. Es ist im Geschäft geholt worden. Ich bin darauf aufmerksam geworden, als meine Mutter ...

ALENE ELLER TO OG TO

10 Aktiv/passiv

Spil terninger. Brug terningens seks øjne. Hver spiller slår tre gange. Første gang finder han **subjekt**. Anden gang **verbal** og sidste gang **direkte objekt** til en aktiv sætning. Inden I begynder, skriver I en række substantiver der kan være subjekt med øjne ud for, fx *der Hund: 3*. På tilsvarende måde skriver I en række verber der kan fungere som verbal og til sidst igen en række substantiver der kan være direkte objekt.

Brug fx ord fra tekster I arbejder med.

Byt ordlister med hinanden. Slå med terningen for at finde de enkelte led i sætningen. Den der har kastet terningen siger først sætningen i aktiv form, og derpå i passiv. Fx: *Der Junge kauft den Computer/ Der Computer wird vom Jungen gekauft.*

ADJEKTIVER

ALENE OG TO OG TO

11 Indsæt adjektiver

Brug adjektiver.

Skriv et stykke af fra en tekst I arbejder med i klassen, eller brug en tekst I har læst for nylig. Undlad at skrive adjektiverne i teksten. Lav tomme linjer til at skrive dem på.

Giv teksten til en kammerat der skal udfylde de tomme linjer med adjektiver. Ret teksterne sammen til slut. Havde I de rigtige endelser? Tjek i opslagsgrammatikken.

TO OG TO

12 Beskriv med adjektiver

Brug adjektiver stærkt og svagt bøjet.

Væg en reklame eller et kunstbillede som I vil beskrive. Find det evt. på nettet. Kig nøje på det, og skriv sammen en tekst der beskriver enhver detalje i billedet. Brug så mange adjektiver som muligt. Tjek jeres endelser i opslagsgrammatikken.

ALENE

13 Adjektiver som substantiver

Tag udgangspunkt i et lille stykke fra en tekst (ca. 5 linjer) I arbejder med i klassen. Støvsug det for brug af substantiver. Slå substantiverne efter i ordbogen, og afgør om der kan være tale om adjektiver der er brugt som substantiver (substantiverede adjektiver).

PRONOMINER

ALENE OG TO OG TO

14 Personlige pronominer

Skriv selv et digt med en overraskende pointe i lighed med digtet i *opgave 4 side 35, Der Grammatik auf der Spur 2*. Læs jeres digte for hinanden, og lad tilhøreren forklare pointen.

TO OG TO

15 Possessive pronominer

Find et billede af en person. Skriv en række ting ned om personen, fx familieforhold, yndlingsmusik, venner, mad og fritid. Forestil jer hver for sig at I er personen på billedet, og overvej hvad I vil sige om jer selv. Fx *Meine Freunde heißen Maria und Thomas. In meiner Freizeit spiele ich Handball*. Se på hinandens billeder, og interview hinanden. Eller fordel billederne i klassen. Læs præsentationerne op. Lad kammeraterne gætte hvem der bliver præsenteret.

ALENE OG TO OG TO

16 Relative pronominer

Vælg et emne I fx arbejder med i tysk for tiden. Skriv hver især en tekst som består af helsætninger uden brug af ledsætninger. Byt tekster. Omskriv hinandens tekster. Forbind de helsætninger der indholdsmæssigt hænger sammen, fx *Viele Jugendliche verwenden Drogen. Drogen sind gefährlich.* → *Viele Jugendliche verwenden Drogen, die gefährlich sind.*

TO OG TO

17 Interrogative pronominer

Vælg en tekst I netop arbejder med. Forbered hver især en række spørgsmål til teksten hvori I bruger interrogative pronominer. Giv hinanden spørgsmålene, og besvar dem mundtlig eller skriftligt.

ALENE OG TO OG TO

18 Indefinitte pronominer

Skriv en tekst hvori du bruger mange indefinitte pronominer. Lad din kammerat finde dine pronominer og fortælle hvilken kasus de står i.

TO OG TO ELLER GRUPPE

19 Demonstrative pronominer

I skal bruge demonstrative pronominer i en radio- eller videoreklame. Vælg et produkt. Understreg produktets fortræffeligheder i en reklame. Notér først de ord I regner med at få brug for. Undersøg substantivernes køn, find passende adjektiver, og tal om de demonstrative pronominers bøjning.

Skriv en dialog og fordel rollerne.

Reklamen kan fremføres mundtligt, indspilles på bånd eller video.

ALENE OG TO OG TO

20 Refleksive og reciprokke pronominer

Skriv en tekst der indeholder refleksive og reciprokke pronominer. Undlad dog at skrive pronominerne. Sæt i stedet en streg hvor de skulle have været. Byt tekster, og skriv de rigtige refleksive og reciprokke pronominer på de tomme linjer. Ret opgaverne sammen.

SÆTNINGSANALYSE

ALENE OG TO OG TO

21 Sætningsanalyse

Arbejd med sætningsanalyse. Skriv hver sin del af fra en tekst I arbejder med i klassen, eller brug en tekst I har læst for nylig. Skriv eller markér med symboler under ordene hvilke led de er i hver sætning. Skriv evt. også hvilken kasus ordene står i. Giv teksten til en kammerat der skal rette analysen. Tal om teksterne sammen til slut. Havde I analyseret sætningerne rigtigt?

ALENE OG TO OG TO

22 Lav opgave til en kammerat

Skriv fem sætninger i tysk. Tjek at du har skrevet alle ord i rigtig kasus. Skriv de samme sætninger igen, men brug nu gal kasus, og giv dem til en kammerat. Lad din kammerat analysere dine sætninger og forklare hvilken kasus der skulle bruges.

SÆTNINGER

TO OG TO

23 Se på tekster

Vælg et stykke fra en tekst I arbejder med i klassen. Læs den nøje igennem og find hoved- og ledsætninger. Tal om konjunktioner der sideordner, eller underordner sætningerne.

ALENE OG TO OG TO

24 Skriv en tekst

Vælg et emne der er aktuelt for dig at skrive en mindre tekst om. Brug både hoved- og ledsætninger. Kig evt. i *opgave 14 side 60, Der Grammatik auf der Spur 2*. Du skal bruge alle de regler for leds placering du nåede frem til i denne opgave. Sæt dig sammen med en kammerat, og læs først hele jeres tekst højt for hinanden. Dernæst læser I teksten igen, men denne gang kun én sætning ad gangen. På skift skal I forklare om sætningerne er hoved- eller ledsætninger.

Tip: Lyt godt efter det ord der evt. indleder sætningen og efter verbets placering.